

# RESTAURATORI ROMÂNI: ARHITECTUL ȘTEFAN BALȘ (1902 – 1994)

## FIȘĂ MONUMENT RESTAURAT

**Denumire** Biserica "Nașterea Sf. Ioan Botezătorul" și Turnul clopotniță ale Curții Domnești

**Localizare** Piața Libertății nr. 2, Piatra Neamț, județ Neamț

**Cod LMI** NT-II-m-A-10567.01, NT-II-m-A-10567.03

### Scurt istoric

Biserica "Sf. Ioan" din Piatra Neamț, ctitoria lui Ștefan cel Mare, a fost ridicată în perioada 1497-1498, așa cum este consemnat în pisanie. Din punct de vedere arhitectural, biserica se înscrie în tipologia ilustrată de alte două ctitorii ale lui Ștefan cel Mare: bisericile din Borzești și din Războieni.

Turnul clopotniță al bisericii a fost ridicat în anul 1499.

În secolul al XIX-lea întregul ansamblu suferă modificări importante. Bisericii i se modifică acoperișul, i se adaugă un pridvor. În interior este desființat zidul dintre pronaos și naos. Turnul clopotniță este supraînălțat cu un nivel cu plan octogonal, retras, cu galerie înconjurătoare, prevăzut cu ceas. Acoperișul turnului este și el modificat, după moda timpurilor: rotunjit și cu lanternou.

### Restaurare

Biserica "Sf. Ioan" este restaurată de arhitectul Ștefan Balș în perioada 1937-1938. Restauratorul înlătură pridvorul adăugat în secolul al XIX-lea, reface acoperișul bisericii în manieră tradițională moldovenească, înalt, cu rupere de pantă și streșini ample. Acoperă biserica cu învelitoare din ceramică smălțuită. Arhitectul menține și restaurează paramentul aparent al bisericii, alcătuit din piatră brută, cioplitură, piatră fățuită, cărămidă aparentă și ornamente din ceramică smălțuită. Poziționează în dreptul fațadei de nord, punând în valoare muzeistic, portalul ușii dintre naos și pronaos, care fusese înlăturat în secolul al XIX-lea împreună cu zidul despărțitor.

Turnul clopotniță al bisericii este restaurat în anul 1942. Ștefan Balș menține nivelul superior al turnului, prevăzut cu ceas, care fusese adăugat în secolul al XIX-lea, considerat a reprezenta o imagine identitară pentru urbe și înlocuiește acoperișul rotunjit, cu lanternou, realizat tot în secolul al XIX-lea, cu un acoperiș realizat în spiritul tradiției istorice moldovenești.

## Documentar foto

1. Biserica "Sf. Ioan" înainte de restaurare, foto A. Chevallier, 1926
2. Biserica "Sf. Ioan" după restaurare, foto Șt. Butak, 1951
3. Turnul clopotniță înainte de restaurare, foto W. Weiss, 1931
4. Biserica și turnul clopotniță, imagine actuală

## Bibliografie

Curinschi Vorona, Gheorghe, *Ahitectură, Urbanism, Restaurare*, Ed. Tehnică, 1996

Arhiva I.N.P. – fond C.M.I.

**Autor fișă** Anca Filip



FOTO 1



FOTO 2



FOTO 3





FOTO 4